

ЗНАЧЕННЯ ДОБРОВІЛЬНИХ ФОРМУВАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Чеголя А.В., курсантка, НУЦЗ України
НК – Демент М.О., к.пед.н., доцент, НУЦЗ України

В умовах зростання ризиків виникнення техногенних катастроф, система цивільного захисту держави стикається з безпрецедентними викликами. Державні рятувальні служби працюють у посиленому режимі, проте масштаби руйнувань та загроз вимагають залучення додаткових ресурсів. У цьому контексті зростає роль добровільних формувань цивільного захисту (ДФЦЗ). Дослідження правового статусу, особливостей функціонування та перспектив розвитку таких формувань є нагальним питанням для підвищення обороноздатності та стійкості держави.

Відповідно до законодавства, такі підрозділи створюються тимчасово або на постійній основі під час загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій. Їхня основна мета – проведення допоміжних робіт із запобігання або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків збройних конфліктів чи терористичних актів, а також виконання відновлювальних робіт. Рішення про їх створення приймається органами влади різного рівня: від центральних органів виконавчої влади до органів місцевого самоврядування.

Матеріально-технічне забезпечення є одним із наріжних каменів ефективності ДФЦЗ. Законодавством передбачено, що на період виконання завдань орган, який утворив формування, забезпечує його необхідним майном (засобами зв'язку, транспортом, оргтехнікою) на умовах повернення. Проте на практиці цей механізм потребує вдосконалення, зокрема через залучення грантових коштів та міжнародної технічної допомоги.

Перспективи розвитку добровільних формувань лежать у площині адаптації нормативно-правової бази до умов воєнного стану. Необхідно чіткіше регламентувати механізми взаємодії добровольців із професійними підрозділами ДСНС, Національної поліції та військовими адміністраціями. Пріоритетним напрямом є професіоналізація добровольчого руху. Це передбачає впровадження системних навчальних програм, організованих державними структурами та громадськими організаціями. Тренінги з тактичної медицини, мінної безпеки, розбору завалів та психологічної підтримки значно підвищують коефіцієнт корисної дії добровольців у реальних умовах.

Добровільні формування цивільного захисту повинні стати невід'ємною складовою національної системи безпеки України. Подальший розвиток інституту добровільних формувань потребує комплексного підходу: вдосконалення законодавства щодо соціальних гарантій, покращення матеріально-технічного забезпечення та запровадження єдиних стандартів підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
2. Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 № 616. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2013-%D0%BF#Text>